

Priobčil *Božidar Černež*.

				a				
		a	a	a	a	a		
		a	a	a	b	b		
		c	c	č	e	e		
		e	i	i	i	j		
		j	j	j	k	k		
		k	k	k	l	l		
		l	n	n	n	n		
		n	o	o	o	o		
		o	o	o	o	o		
o	o	p	p	r	r	r		
		r	r	r	s	s		
t	v	v	v	v	v	v	z	z

1. soglasnik ;
2. rokodelca ;
3. drevo ;
4. vodo ;
5. moško krstno ime ;
6. divjega in udomačenega
prežvekovalca ;
7. posodo ;
8. ptico ;
9. drevo ;
10. vrsto žita ;
11. trg na Štajerskem ;
12. denar ;
13. dve domači živali.

**Y sredini od zgoraj dol čitaj
najvažnejši dogodek sedanje
zgodovine.**

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev križalke v 6. številu.

5. 1. 8.

D			P			č			
	u		r			i			
		b	i		č				
			r	m	r				
3. z	r	a	k	o	p	l	o	v	4.
			g	r	v				
		e		s		n			
	r			k		i			
G				o				k	

7. 2. 6.

1. — 2. :
Primorsko ;

3. — 4. :
zrakoplov ;

5. — 6. :
Dubrovnik ;

7. — 8. :
Gregorčič.

(:)

Prav so jo rešili: Tilka in Božena Jelenec v Kandiji pri Rudolfovem; Jakica in Marija Ganglovi, učenki v Idriji; Ema Ferjančič, učenka C. M. šole v Kopru; učenci dnevnega zavetišča IV. m. deške ljudske šole v Ljubljani; Vasja Pirc, učenec III. razr. v Mariboru; Slavoj Jenko, učenec IV. razr. v Trnovem pri Il. Bistrici; Božena Sattler in Bogomir Sattler, učenka in učenec IV. razr. v Šmartnem pri Litiji; Mirica Zajec, učenka IV. razr. Mladike v Ljubljani; Maks Farkaš, dijak II. b. gimn. razr. v Mariboru; Nada in Dana Cvenkel, Stana Kante in Slava Lipovšek v Ljubljani; Pavla in Zofija Žele v Proseku; Teodor Kovačič, učenec III. raz. v Radovljici; Janko Traun, dijak IV. a gimn. raz. v Ljubljani; Tatjana Karba, učenka V. raz. Mekinske samost. šole v Kamniku; Milan Dolenc, učenec III. razreda v Sežani; Divica in Zdenko Medica v Ljubljani; Ludovik Plavšak, učenec II. razr. pri Sv. Juriju ob Taboru; Vlasta Tatjana in Vidka Horvat v Ptuj; Stanko Logar, priv. II. gimn. razreda v Kranju; Stanko Skok, učenec v Domžalah.

Ob Savi.

Mrtve so njive,
prazni domovi,
urno hitijo
Save valovi.

Tiho na bregu
gledam za njimi,
žalost se v srcu
grenka zbudi mi...

Nedin Sterad.

In koder bom hodil in bival jaz
v vseh krajih široke zemljé,
na vaju bom mislil, poljé in vas,
na vas, oj, goré in vodé!

Josip Pagliaruzzi - Krilan: Vprašanje.

Ganljiv prizor.

Ganljiv slučaj se je odigral — kakor poročajo budimpeštanski listi — te dni na kodovoru v Debrecinu. Oddelek ruskih ujetnikov je tam popravljaval progo, ko se pripelje vlak z novimi ruskimi ujetniki s severnega bojišča. Hipoma skoči z vlaka mlad ruski vojak ter hiti z glasnim krikom proti skupini zaposlenih ujetnikov. Straže so mislile, da hoče ulti, in že so naperile nanj svoje puške, ko zapazijo, da se je zagnal ujetnik v nekega zaposlenega starejšega tovariša — svojega starejšega brata, ki o njem že več ko eno leto ni bil ničesar slišal in s katerim sta se sedaj našla v ujetništvu. Brata sta se presrčno objemala ter sta plakala od samega veselja.

Materina ljubezen je močnejša nego sama smrt.

O grobišču Daj-Odži v rodu Nakabara v Tokiju pripoveduje narod, kakor poroča učitelj angleškega jezika na tamošnjem vseučilišču Mr. Lascadio Heaton, naslednjo globoko pesniško zamišljeno pravljico: V omenjeni ulici je bila majhna prodajalnica, v kateri je stari prodajalec prodajal midzuame, otroški sirup jantarjeve barve. Slednji dan o pozni uri ponoči je prihajala v prodajalnico jako bleda in medla žena in je molče kupovala za keš (najmanjši denar) sirupa. Zaradi tega je iz same radovednosti šel prodajalec nakoč za njo, ko je pa videl, da gre na pokopališče, je krenil nazaj. Naslednjo noč je spet prišla,

a nakupila ni midzuame, toda pokimala je prodajalcu, naj gre za njo. In šel je z njo z nekaterimi prijatelji. Krenila je spet na pokopališče, kjer je izginila v grobu. A iz globočine groba so slišali prodajalec in njegovi prijatelji otroški jok. Ko so odprli grob, so našli v njem truplo žene, ki jih je privedla, in živo dete s skledico ostankov sirupa. Mati je bila prereno pokopana, dete je prišlo v grobu na svet, ali materina ljubezen je bila silnejša od same smrti; duh materin je skrbel za dete in ga hranil...

Sin ujel očeta.

Ob priliki našega prodiranja proti Arsieru se je zgodil ta-le zanimiv slučaj: 23 letni južnotirolski Italijan Alojzij Gentili je severno od Arsiera v nekem gozdiču s svojo patruljo ujel 12 alincev, med katerimi je bil tudi njegov oče. Stari Gentili je ob izbruhu vojne zbežal v Italijo, dočim je sin bil navdušen Avstrijec in je prostovoljno vstopil v avstrijsko armado. Snidenje med očetom in sinom je bilo ganljivo in žalostno obenem. Oče in sin sta se objela in poljubila, a nato zoget ločila. Sin je kot četovodja zapovedal patrulji, da odžene ujetnika nazaj za fronto. Ozri se je za ujetim očetom, sam pa se je boril dalje. V vojni ne pozna oče sina, sin pa očeta ne!

En milijon minut.

Listi javljajo, da je dne 1. julija 1916 dopoldne ob 10. uri 40 minut poteklo ravno en milijon minut, kar traja svetovna vojna.

Kako bi mogel mirno zreti
jaz brata svojega gorje?
Kako veselo mogel peti,
ko njemu bol mori srce?

Josip Pagliaruzzi - Krilan: Slovo.

Junaška smrt našega sotrudnika.

Na severnem bojišču je padel junška smrti za dom in cesarja naš vrli sotrudnik Josip Cvelbar (v našem listu Bogumil Gorenjko), ki je priobčeval v „Zvončku“ pesmi, povesti in risbe (zadnje s podpisom J. C.) Komaj je napravil maturo na novomeški gimnaziji, pa je že moral pod orožje. Kot hrabrega kadeta ga je zalotila kruta smrt! — Bodi nadarjenemu mlademu umetniku — junaku ohranjen neminljiv spomin!

Brzina pohodnih čet.

Brzina pohodnih čet je v različnih armadaх jako neenaka. Nemški vojak napravi v minuti 114 korakov, po 80 cm dolgih, tako da prehodi 54 km na uro. Avstro-ogrski infanterist dela pet centimetrov krajše korake, napravi pa vsako minuto korak več ter prehodi 54 km na uro. Francozi in Italijani imajo istotoliko dolg korak — 75 cm — ter napravijo po 120 korakov v minuti. Prehodijo 45 km na uro. Najhitrejši in z najdaljšimi koraki gredo italijanski bersaglieri. Kdor jih vidi korakati, takoj opazi nenavadni korak. Ne delajo le dolgih korakov — 86 cm — marveč tudi jako hitro teko; v minuti napravijo do 140 korakov, tako da prehodijo 72 km na uro. To je več, nego stori katerikoli infanterist. Bersaglieri imajo pa tudi prav lahko prtljago, drugače bi pač ne bili sposobni za tako brzino. Najpočasnejši v hoji je Rus, ki dela tudi najmanjše korake — po 71 cm; v minuti napravi 112 do 116 korakov in prehodi na uro samo 47 do 5 km. Morda je počasna ruska hoja posledica slabih potov na Ruskem, mogoče je pa tudi, da je Rus sploh slab pešec.

Kakor pravljica.

Časopis „Den“ piše: L. 1603 je moral plačati vojvoda Jan Arnošt pl. Eisenach — kakor pričajo zapiski v starih arhivih — za par visokih črevljev 1 goldinar 15 krajcarjev, a sto let pozneje so stali trikrat toliko. Koliko bi stali današnji dan visoki črevlji? Par črevljev, ki jih je takrat Jan Arnošt kupil na Dunaju, je stalo takrat 24 krajcarjev; od raztrganih črevljev se je plačalo popravila 6 krajcarjev. In naposled navajamo tu dobeseden račun za gospo vojvodinjo iz l. 1591: Par podplatov — stoji zapisano v računu — za črevlje naši milostivi kneginji . . . 12 krajcarjev. — To se bere v današnjih dneh, ko smo začeli nositi obutev z lesenimi podplati, kakor otroška pravljica . . .

Živali v vojni.

Konji, psi in mule so važni pomočki dandanašnjih armad. V starih časih so se močni in veliki, na človeka dresirani psi tudi dejansko udeležili bojev. Ko so Španci zavojevali Ameriko, so posebno radi puščali hude pse na Indijance, in psi so na stotisoče Indijancev poklali in raztrgali. Kralj Pyreus

in kartaški vojskovodja se je za marsikako zmago imel zahvaliti slonom. Kako je slona naučiti za boj, se je pozabilo, in dandanes rabijo slone v vojni samo še za prevažanje topov in voz. Cyrus je izvojeval odločilno zmago s pomočjo velblodov, ki so splašili konje sovražne kavalerie. Arabci so od nekdaj rabili velblode tudi za vojno, in zmago sultana Alija nad Mohamedanovo vdovo Aišo imenujejo v zgodovini „bitko velblodov“. Če pride tekom sedanje vojne res do kakega boja ob Sueškem kanalu, bodo velblodi tako na angleški kakor na turški strani igrali veliko vlogo. Velblodi so jako vztrajni, so z vsem zadovoljni in tečejo tako hitro, da pride tudi najboljši konj kvečjemu 10 kilometrov vstric z njimi. Hanibal je pri Kapuji prodiral mogočno rimsko armado s tem, da je nanjo pognal na tisoče volov, ki so imeli med rogovi gorečo slamo. V burski vojni je general Dewet porabil vole, da so prebili žične ograje, ki jih je bil postavil Kitchener. Hanibal je proti Rimljanom porabljal celo strupene kače. Tudi, ko je napadel brodovje kralja Evmena, je dal na sovražne ladje metati strupene kače in je z njimi zmagal. Vojnozgodovinsko slavo uživajo tudi gosi, ker so rešile kapitol v Rimu. V srednjem veku se je dostikrat zgodilo, da so obleganci iz kake trdnjave metali na oblegovalce panje čebel, in pikanje čebel je premagalo tudi najhujše viteze. Tekom sedanje vojne pa smo čitali, da so Prusi onemogočili Rusom prehod čez Mazurska jezera s tem, da so led deloma razbili in na vodo spustili race, katerih gibanje je preprečilo, da jezera niso popolnoma zamrznila. Kako vlogo je igral že osel v vojni, nam v naglici ni mogoče dognati, a ne dvomimo, da je imel tudi on svoje slavne čase.

Žlica mu je rešila življenje

Lovec Josip Bichler je bil 2. julija ranjen na italijanskem bojišču. Krogla mu je prebila zgornjo laket in se zarila v orsa. Strgala je beležnico, ki jo je imel ranjenec pri sebi, a v srce ni mogla, ker je zadela ob — žlico. Krogla je sicer žlico kar zvila, a prebiti je ni mogla. Mož se ima zahvaliti svoji žlici, da je ostal živ.

Bogastvo Evrope pred vojno.

Kakor se da posneti po angleškem listu „Dictionary of Statistice“, je znašalo bogastvo evropskih dežel koncem XIX. veka v naših denarjih 1175 milijard kron; od tega je pripadlo na Anglijo 295 milijard, na Francijo 247 milijard, na Nemčijo 201, Rusijo 160, Avstrijo 103, Italijo 79, Belgijo 25, Nizozemsko 22 milijard. Po prebivalstvu je pripadlo po tej angleški statistiki na 1 prebivalca v Angliji 2920 K, v Franciji 5200 K, v Nizozemski 3680 K, v Belgiji in Nemčiji 3120 K, v Avstriji in Italiji 2000 K, a v Rusiji samo 1200 K.